

Nr 268.

Af herr **Schotte**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter.

I anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 97 med förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter, får jag vördsamt afgifva följande motion.

Enligt nu gällande förordning den 24 juli 1903 angående skogsvårdsafgifter utgör afgiften för kemiskt torr trämassa 50 öre för hvarje ton och för mekaniskt torr trämassa 30 öre för ton. Enligt föreliggande kungl. proposition äro dessa afgifter sänkta till respektive 35 och 25 öre för ton. Motiven till denna sänkning synas, då departementschefen härvid åberopat domänstyrelsens förslag, vara att hämta från styrelsens mening, att, med den omläggning af skogsvårdsafgifterna, som föreslås, beloppet af inflytande skogsvårdsafgifter för all trämassa borde bli ungefär lika stor som de nu inflytande skogsvårdsafgifterna för exporterad sådan massa. Den sålunda ifrågasatta sänkningen synes mig icke af förhållandena betingad.

Propositionen nämner intet om den rubbning i skogsvårdsinkomsterna till de olika skogsvårdsstyrelserna, som blefve en följd af ett bifall till propositionen. Endast i det fall, att förhållandet mellan trämassefabrikationen för inhemsk förbrukning och för export vore lika inom alla län, kunde afgifternas sänkning undgå att förändra skogsvårdsinkomsterna. Men, såsom allmänt känt är, har pappersfabrikationen en i stort sedt mera sydlig utbredning inom landet än trämasse-tillverkningen, och den ifrågasatta ändringen af afgifterna skulle alltså vara till fördel för en del sydligare skogsvårdsstyrelser, men däremot till direkt skada för den nordligare skogsvården. De nordligaste länen med skogsvårdsafgifter, såsom Jämtlands, Västernorrlands och Gäfleborgs län hafva en synnerligen stor trämassefabrikation för export, men

nära nog ingen papperstillverkning. Vid fabriker belägna inom nämnda län tillverkas enligt »Nordisk Papperskalender» för 1908—1909 sammanlagdt 385,700 ton trämassa men endast 5,500 ton papper (ungefär 1 ton trämassa åtgår till 1 ton papper). Enligt en kungl. domänstyrelsens utredning af den 31 sistlidne januari om, bland annat, mängden af exporteradt virke och exporterad trämassa under 1908 drager den sistnämnda exporten en kubikmassa virke motsvarande.

i Jämtlands län	31.7	procent	af	totala	virkes- & trämasseexporten	
i Västernorrlands	32.3	”	”	”	”	”
i Gäfleborgs	33.9	”	”	”	”	”
i Värmlands	54.3	”	”	”	”	och

Da det ifrågasättes att sänka afgifterna för trämassan med ej mindre än 25 procent, inses af nyss anförda siffror för trämasseexportens andel i den totala exporten af trävaror, för hvilka skogsvårdsafgifter upptagas, att det för de tre förstnämnda länen är fråga om en icke oväsentlig minskning af skogsvårdsinkomsterna samt att det beträffande Värmlands län, där trämasseexporten för närvarande lämnar hufvudparten af skogsvårdsinkomsterna, måste vara angeläget att innan beslut om en sänkning fattas, utreda, i hvad mån den minskade skogsvårdsintäkten från trämasseexporten kan ersättas af skogsvårdsafgifter från papperstillverkning. Sådan utredning vore för visso af intresse äfven för andra län.

Samtliga de 18 skogsvårdsstyrelser (och bland dem skogsvårdsstyrelserna i Jämtlands, Gäfleborgs och Värmlands län), som hittills afgifvit af kungl. domänstyrelsen den 26 sistlidne januari begärda uppgifter om behovet af skogsvårdsmedel under närmaste fem år, hafva påvisat ett ansenligt större behof af dylika medel, än som genom nu inflytande skogsvårdsafgifter eller befintliga skogsvårdsanslag kan fyllas. Fordringarne på en allmänt bättre skogsvård framträda med en för hvarje dag stegrad styrka, och skogsvårdsstyrelserna behöfva och begära ökade resurser. Att bibehålla de nuvarande skogsvårdsafgifternas storlek för trämassa vid den af Kungl. Maj:t föreslagna utvidgade uppbörden af dessa afgifter vore alltså endast att i någon mån tillmötesgå föreliggande berättigade kraf. Äfven kungl. domänstyrelsen har, ehuru nämnda styrelse, såsom framgår af propositionen, tillrådt Kungl. Maj:t att framlägga det förevarande förslaget, i underdånig skrifvelse den 9 innevarande mars med anledning af förutnämnda uppgifter från skogsvårdsstyrelserna framhållit behovet af skogsvårdsmedlens ökning. I denna skrifvelse, hvaraf en afskrift här bifogas, yttrar styrelsen bland annat följande:

»Därest dessa belopp» (nu inflytande skogsvårdsafgifter samt skogsvårdsstyrelsens nuvarande anslag af staten, landsting och hushållningssällskap) »komme att stå till skogsvårdsstyrelsernas disposition jämväl för hvart och ett af åren 1911, 1912, 1913, 1914 och 1915, skulle för samma tid skogsvårdsstyrelsernas medelsbehof komma att öfverstiga de för dem afsedda medlen med omkring 500,000 kronor årligen. Det skulle sålunda komma att förefinnas en mycket afsevärd skillnad mellan de belopp, som skogsvårdsstyrelserna anse nödiga för att uppehålla och utvidga sin verksamhet och de medel, som under nuvarande förhållanden synas blifva disponibla för samma ändamål. Ökas icke dessa senare belopp till hvad skogsvårdsstyrelserna beräknat vara nödigt för att på nöjaktigt sätt höja skogsvården å enskildas skogar, måste dessa styrelserns verksamhet begränsas och understiga hvad som anses nödigt för att behörigen främja samma skogsvård, hvilket senare vore mycket att beklaga. De utvecklingsmöjligheter, som nu förefinnas för denna skogsvårds höjande, skulle alltså komma att åtminstone delvis få lämnas obeaktade. — — — — —

Om detta behof skall kunna tillgodoses, torde sålunda böra ifrågasättas, antingen att ettdera eller båda Riksdagens ofvannämnda extra anslag ökas eller ock att de nu utgående skogsvårdsafgifterna höjas, så framt icke anslagen — med dessa åsyftas gifvetvis här anslagen från landsting och hushållningssällskap — kunde något ökas och därjämte skogsvårdsafgifterna höjas. Hvad som i denna fråga kan vara lämpligast, tilltror sig domänstyrelsen icke kunna bedöma, utan får, med bifogande af skogsvårdsstyrelsernas utredningar i ärendet, öfverlämna detsamma till Eders Kungl. Maj:t för den åtgärd, som kan finnas lämplig för beredande af ökade medel för befrämjande af vården af enskildas skogar.»

Äfven om det vid en eventuell Kungl. Maj:ts pröfning af befintliga utvägar att öka skogsvårdsmedlen skulle befinnas erforderligt att höja jämväl de å skogsvårdsstyrelserna fördelade statsanslagen, är det väl ändå själfallet, att en höjning af dessa statsanslag ej skulle för de större skogslänens räkning vidtagas, innan man i rimlig grad utnyttjat den nu anlitade vägen att nå de stora skogsvårdssummorna till dessa län, nämligen genom å skogsprodukter lagda skogsvårdsafgifter. Denna uppbörd af skogsvårdsafgifter torde väl ännu kunna åtskilligt utvidgas utan att blifva för industrien på något sätt betungande, i all synnerhet om man beaktar, att syftet med afgifterna är öfverensstämmande med skogshandteringens och trävaruindustriens egen fördel.

Kungl. domänstyrelsen har i sitt förutnämnda underdåniga utlåtande den 31 januari detta år, efter en jämförelse med en utredning i enahanda ärende af år 1904, påpekat, bland annat, att »summan af exporterade trävaror har väsentligt nedgått, medan ett motsatt förhållande ägt rum i fråga om exporterad trämassa». Det torde väl äfven vara helt naturligt, att trämasseindustrien i en nära framtid skall inkräkta ännu mera på sågverkens råvarumarknad och att skogsvårdsavgifterna sålunda framdeles skola, såsom fallet redan nu blifvit i Värmlands län, till hufvudsaklig del uppbäras af trämasseindustriens produkter.

Trämasseindustrien hämtar sin råvara till ansenlig del från yngre skogar, och till följd af denna industri har skogens omloppstid å vidsträckt arealer sänkts. Ju kortare omloppstiden är, desto större blifva förnygringsytorna. Trämassefabrikationen har sålunda förstorat förnygringsytorna och därmed äfven ökat behovet af skogsodling och skogsvårdsmedel.

I kungl. propositionen har vidare ifrågasatts en ändring i förhållandet mellan avgifterna för de olika slagen af trämassa. Hittills har avgiften för den mekaniska massan varit $\frac{30}{50}$ af den kemiska massans avgift. Hädanefter skulle detta förhållande ändras till $\frac{25}{35}$ till följd af inträffade förändringar i försäljningspriset för de olika fabrikaten. Gifvetvis torde det vara lämpligt att låta skogsprodukternas försäljningsvärden vara medbestämmande vid fixerandet af skogsvårdsavgifternas storlek, och Riksdagen har äfven vid bestämmandet af nuvarande lägre skogsvårdsavgift för splittfamn och kastved beaktat denna synpunkt (se Riksdagens skrifvelse den 22 maj 1903 nr 136). De nuvarande trämasseavgifternas storlek hafva emellertid ej, såsom kungl. domänstyrelsen i sitt underdåniga yttrande säger, »betingats däraf, att vid tiden för afgäldernas bestämmande prisen å kemisk och mekanisk massa förhållit sig till hvarandra såsom de fastställda avgifterna eller såsom 5 till 3», utan hafva avgifterna i stället fixerats med stöd af förhållandet mellan det ena och andra trämasseslagets genomsnittliga virkesförbrukning. Nämnda virkesförbrukning vid trämassefabrikation är fortfarande i det närmaste oförändrad. Kungl. domänstyrelsen angifver i sitt meromnämnda utlåtande af den 31 sistlidne januari denna virkesförbrukning till 8 kubikmeter löst mått per ton kemisk massa och till 4,6 kubikmeter 1 meter per ton torr mekanisk massa ($4,6 : 8 = 1,000 : 575 =$ så nära $5 : 3$). Jag har velat erinra om dessa förhållanden, utan att dock nu ärna föreslå någon ändrad proportion i avgiftsförhållandet mellan mekanisk och kemisk trämassa. Vid den pröfning af ökade medel för skogs-

vården, som i anledning af domänstyrelsens förberörda skrifvelse den 9 mars 1910 torde förestå, lärer väl också utvägen att anskaffa ökade skogsvårdsmedel genom förändringar i afgifternas storlek efter skogsprodukternas inbördes försäljningsvärden komma att beaktas.

Att en utvidgad uppörd af skogsvårdsafgifterna för trämassa ej kan tänkas inbringa för rikliga skogsvårdsmedel åt någon skogsvårdsstyrelse, synes vara uppenbart af hvad förut framhållits.

Att, med bibehållande af skogsvårdsafgifterna för trämassa till sitt nuvarande belopp, skogsvårdsstyrelserna icke få tillräckliga medel för sin mest trängande, af skogarnes vanskötsel påkallade verksamhet, är väl häraf uppenbart. Det torde därför vara att hoppas, att Kungl. Maj:t snart förelägger Riksdagen förslag om skogsvårdsafgift äfven för en del virke, som nu ej drager sådan.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag yrka,

att sådan ändring måtte af Riksdagen vidtagas i Kungl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förändring af skogsvårdsafgifter, § 2, att afgiften för kemiskt tillverkad torr trämassa blir 50 öre för hvarje ton samt för mekaniskt tillverkad torr trämassa 30 öre för hvarje ton, med för våt trämassa hälften af nämnda afgift.

Stockholm den 30 mars 1910.

I motionen instämma

Johan Widén.

Axel Schotte.

C. J. Berggren.

Afskrift.

Bilaga

angående skogsvårdsstyrelsernas medelsbehof under åren 1911—1915.

Till Konungen.

Vid handläggning af Eders Kungl. Maj:ts remiss den 25 januari 1909 angående ändrade grunder vid fördelning af skogsvårdsafgifterna, i hvilket ärende domänstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande den 31 sistlidne januari, visade det sig vara önskvärdt att äga kännedom om skogsvårdsstyrelsernas medelsbehof under de närmaste åren. Domänstyrelsen aflät fördenskull den 26 januari 1910 skrivelser till skogsvårdsstyrelserna i riket med hemställan, huruvida de behagade låta uppgöra och till domänstyrelsen insända uppgifter angående de ungefärliga belopp, som enhvar af dem med afseende på sin verksamhet ansåge vara behöfliga för skogsodlingens och skogsvårdens befrämjande äfvensom för sin verksamhet i öfrigt under hvart och ett af åren 1911, 1912, 1913, 1914 och 1915. Sådana uppgifter hafva nu inkommit från samtliga skogsvårdsstyrelser med undantag af skogsvårdsstyrelserna i Kronobergs läns landstingsområde, Kalmar läns södra landstingsområde, Blekinge läns landstingsområde, Kristianstads läns landstingsområde och Västernorrlands läns landstingsområde.

Af dessa uppgifter, hvilka härmed bifogas, framgår, att skogsvårdsstyrelserna beräknat sina medelsbehof för hvart och ett af ofvan nämnda år till här nedan angifna belopp, nämligen:

för Stockholms läns landstingsområde	kronor	35,000: —
» Uppsala läns	»	»	23,490: —
» Södermanlands läns	»	»	28,300: —
» Östergötlands läns	»	»	36,000: —
» Jönköpings läns	»	»	65,000: —
» Kalmar läns norra	»	»	26,000: —
» Gottlands läns	»	»	15,000: —
» Malmöhus läns	»	»	12,000: —
» Hallands läns	»	»	50,000: —
» Göteborgs- och Bohus läns	»	»	75,000: —
» Älfsborgs läns	»	»	76,870: —
» Skaraborgs läns	»	»	32,000: —
» Värmlands läns	»	»	208,000: —
» Örebro läns	»	»	35,000: —
» Västmanlands läns	»	»	27,000: —
» Kopparbergs läns	»	»	75,000: —
» Gäfneborgs läns	»	»	204,510: —
» Jämtlands läns	»	»	150,000: —

eller tillsammans årligen kronor 1,174,170: —

De skogsvårdsstyrelser, från hvilka svar å domänstyrelsens ofvannämnda skrifvelse icke ingått, torde i likhet med de öfriga vara i behof af ökade medel för sin verksamhet under framtiden. Styrelsen anser sig emellertid icke kunna härom göra någon beräkning utan nödgas antaga, att de för sin verksamhet behöfva minst lika stora belopp, som under något af de föregående åren stått till deras förfogande. År 1909 disponerade skogsvårdsstyrelserna i Kalmar läns södra landstingsområde, Kronobergs läns, Blekinge läns, Kristianstads läns och Västernorrlands läns landstingsområde tillsammans i rundt tal 200,000 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda medelsbehof för hvart och ett af åren 1911, 1912, 1913, 1914 och 1915 torde sålunda utgöra i rundt tal omkring 1,400,000 kronor.

För att tillgodose dessa behof torde likasom hittills blifva tillgängliga inflytande skogsvårdsafgifter, Riksdagens extra anslag till skogsodlingens befrämjande, Riksdagens extra anslag till bidrag till uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet samt anslag af landsting och hushållningssällskap.

Skogsvårdsafgifterna torde med tillämpning af nu gällande bestämmelser komma att uppgå till omkring 650,000 kronor om året.

Riksdagens extra anslag till skogsodlingens befrämjande utgör för närvarande 100,000 kronor och anslaget till befrämjande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet 67,500 kronor. Af det förra af dessa anslag utgår för närvarande till Västerbottens och Norrbottens län 12,000 kronor, och till län, inom hvilka skogsvårdsstyrelse finnes, 86,900 kronor, hvilket sistnämnda belopp motsvarar hvad som för ändamålet anslagits af landsting och hushållningssällskap inom samma län.

Till skogsvårdsstyrelsernas förfogande stå alltså för innevarande år följande belopp, nämligen:

skogsvårdsafgifter omkring	kronor	650,000: —
af Riksdagens anslag till skogsodlingens befrämjande	»	86,900: —
Riksdagens anslag till bidrag till uppehållande af skogsvårds-		
styrelsernas verksamhet	»	67,500: —
anslag af landsting och hushållningssällskap	»	86,900: —

eller tillsammans omkring kronor 891,300: —

Därest dessa belopp komme att stå till skogsvårdsstyrelsernas disposition jämväl för hvart och ett af åren 1911, 1912, 1913, 1914 och 1915, skulle för samma tid skogsvårdsstyrelsernas medelsbehof komma att öfverstiga de för dem afsedda medlen med omkring 500,000 kronor årligen. Det skulle sålunda komma att förefinnas en mycket afsevärd skillnad mellan de belopp, som skogsvårdsstyrelserna anse nödiga för att uppehålla och utvidga sin verksamhet, och de medel, som under nuvarande förhållanden synas blifva disponibla för samma ändamål. Ökas icke dessa senare belopp till hvad skogsvårdsstyrelserna beräknat vara nödigt för att på nöjaktigt sätt höja skogsvården å enskildes skogar, måste dessa styrelser verksamhet begränsas och understiga hvad som anses nödigt för att behörigen främja samma skogsvård, hvilket senare vore mycket att beklaga. De utvecklingsmöjligheter, som nu förefinnas för denna skogsvårds höjande, skulle alltså komma att åtminstone delvis få lämnas obeaktade.

Det vore alltså önskvärdt, att skogsvårdsstyrelsernas inkomster kunde ökas, hvilket ej blott skogsvårdsstyrelserna själfva utan ock dem närstående kretsar anse böra ske. Såsom ett uttryck häraf får domänstyrelsen erinra om det förslag, som

år 1909 i form af motion framlades i Riksdagens Andra kammare, angående inrättande af ett statens penninglotteri, hvars afkastning skulle ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande för höjande af värden af enskildes skogar.

Af ärendet tillhörande handlingar framgår, att skogsvårdsstyrelserna anse det vara föga troligt, att landsting och hushållningssällskap, hvilkas medel vore hårdt anlitade för andra ändamål, skola komma att höja sina anslag till skogsvården under nästkommande femårsperiod. Domänstyrelsen, som den 31 januari 1910 föreslagit ändrade grunder för landstingsområdenas delaktighet i skogsvårdsafgifterna, anser att dylika grunder borde utgöra anledning för hushållningssällskap och landsting att öka sina anslag till den enskilda skogsvården, dock måhända ej till högre belopp än sammanlagdt omkring 120,000 kronor eller en tredjedel af sammanlagda beloppen af de medel, hvilkas fördelning skulle vara beroende af anslag till skogsvården af hushållningssällskap och landsting. En dylik höjning vore emellertid ringa i förhållande till den ofvan angifna bristen i skogsvårdsstyrelsernas beräknade medelsbehof.

Om detta behof skall kunna tillgodoses, torde sålunda böra ifrågasättas, antingen att ettdera eller båda Riksdagens ofvannämnda extra anslag ökas eller ock att de nu utgående skogsvårdsafgifterna höjas, så framt icke anslagen kunde något ökas och därjämte skogsvårdsafgifterna höjas. Hvad som i denna fråga kan vara lämpligast, tilltror sig domänstyrelsen icke kunna bedöma utan får, med bifogande af skogsvårdsstyrelsernas utredningar i ärendet, öfverlämna detsamma till Eders Kungl. Maj:t för den åtgärd, som kan finnas lämplig för beredande af ökade medel för befrämjande af värden af enskildes skogar.

Stockholm den 9 mars 1910.

Underdånigst:

J. Meves.

Th. Örténblad.

Fr. Giöbel.

Th. Hermelin.

K. G. G. Norling.